

ORDIN nr. 1.955 din 18 octombrie 1995

pentru aprobarea Normelor de igiena privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor

EMITENT • MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 59 bis din 22 martie 1996**

Data intrării în vigoare 22-03-1996

Formă consolidată valabilă la data 04-02-2019

Prezenta formă consolidată este valabilă începând cu data de 04-10-2016 până la data de 04-02-2019

Notă CTCE

Forma consolidată a ORDINULUI nr. 1.955 din 18 octombrie 1995, publicat în Monitorul Oficial nr. 59 bis din 22 martie 1996, la data de 04 Februarie 2019 este realizată prin includerea modificărilor și completărilor aduse de: ORDINUL nr. 1.033 din 18 august 2004; LEGEA nr. 263 din 19 iulie 2007; ORDINUL nr. 1.086 din 27 septembrie 2016.

Conținutul acestui act aparține exclusiv S.C. Centrul Teritorial de Calcul Electronic S.A. Piatra-Neamț și nu este un document cu caracter oficial, fiind destinat pentru informarea utilizatorilor.

Notă CTCE

*) Notă CTCE:

A se vedea și alin. (2) al art. 23 din LEGEA nr. 263 din 19 iulie 2007 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 507 din 30 iulie 2007 care prevede: "În termen de 30 de zile de la publicarea normelor metodologice de aplicare a prezentei legi, Ministerul Sănătății Publice modifică corespunzător Ordinul ministrului sănătății nr. 1.955/1995 pentru aprobarea Normelor de igienă privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor, cu modificările și completările ulterioare."

Ministrul sănătății,
vazind Nota Direcției generale a medicinei preventive și promovării sănătății,
având în vedere dispozițiile legale în vigoare privind asigurarea sănătății populației, dispoziții obligatorii pentru unitățile publice și private, precum și pentru întreaga populație,
în temeiul prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 460/1994 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății,
emite prezentul ordin.

1. Se aproba Normele de igiena privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor, cuprinse în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.
2. Normele de igiena aprobate prin prezentul ordin sînt obligatorii, potrivit legii, pentru toate unitățile pentru ocrotirea, educarea, instruirea, odihna și recreerea copiilor și tinerilor, din sistemul public și privat.
3. Nerespectarea Normelor de igiena privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor atrage răspunderea disciplinară, administrativ-contravențională, materială, civilă ori, după caz, penală a persoanelor vinovate de abaterile săvîrșite, potrivit legii.
4. Ordinul ministrului sănătății nr. 1.136/1994 își încetează aplicarea începînd cu data publicării prezentului ordin în Monitorul Oficial al României.
5. Direcția generală a medicinei preventive și promovării sănătății, celelalte direcții din Ministerul Sănătății, direcțiile sanitare județene și a municipiului București, inspectoratele de poliție sanitară și medicina preventivă, precum și ministerele cu rețea sanitară proprie, în colaborare cu Ministerul Învățămîntului și cu structurile sale teritoriale, vor aduce la îndeplinire dispozițiile prezentului ordin.

Ministrul sănătății,
prof. dr. doc. Iulian Mincu

Anexă

NORME DE IGIENĂ din 18 octombrie 1995

privind unitatile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor

Notă

*) Aprobate de Ordinul nr. 1955/1995 publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 bis din 22 martie 1996.

Notă CTCE

Forma consolidată a NORMELOR DE IGIENĂ din 18 octombrie 1995, publicate în Monitorul Oficial nr. 59 bis din 22 martie 1996, la data de 04 Februarie 2019 este realizată prin includerea modificărilor și completărilor aduse de: ORDINUL nr. 1.033 din 18 august 2004; LEGEA nr. 263 din 19 iulie 2007; ORDINUL nr. 1.086 din 27 septembrie 2016.

Conținutul acestui act aparține exclusiv S.C. Centrul Teritorial de Calcul Electronic S.A. Piatra-Neamț și nu este un document cu caracter oficial, fiind destinat pentru informarea utilizatorilor.

Notă CTCE

*) Notă CTCE:

A se vedea și alin. (2) al art. 23 din LEGEA nr. 263 din 19 iulie 2007 publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 507 din 30 iulie 2007 care prevede:

"În termen de 30 de zile de la publicarea normelor metodologice de aplicare a prezentei legi, Ministerul Sănătății Publice modifică corespunzător Ordinul ministrului sănătății nr. 1.955/1995 pentru aprobarea Normelor de igienă privind unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor, cu modificările și completările ulterioare."

Capitolul 1 Norme generale

Articolul 1

(1) În unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor se vor asigura condițiile de igienă necesare apărării, păstrării și promovării stării de sănătate, dezvoltării fizice și neuropsihice armonioase a acestora și prevenirii apariției unor îmbolnăviri.

(2) Conducerile unităților sînt răspunzătoare de realizarea întocmai a acestor condiții.

Articolul 2

În unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor, publice sau private, se vor primi numai copii și tinerii care prezintă documente medicale, care atesta starea lor de sănătate și efectuarea imunizarilor profilactice obligatorii.

Articolul 3

(1) Amplasarea unităților pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor se va face cu respectarea normelor privind protecția sanitară fata de nocivități - în zone ferite de surse de poluare a atmosferei și de zgomote, în afara arterelor de mare circulație - avînd orientarea ferestrelor salilor de grupă sau de clasă și ale amfiteatrelor spre sud, sud-est, sud-vest, est sau vest, în funcție de zonele climatice. Între clădirea unității și accesul în curtea acesteia va fi prevăzut un spațiu verde cu lățimea de minimum 25 m, cu rol și în reducerea influenței zgomotului stradal.

(2) Pentru proiectele-tip ale clădirilor destinate unităților pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor, cît și pentru clădirile care nu sînt construite după proiecte-tip se va solicita avizul prealabil al inspectoratului de poliție sanitară și medicina preventivă județean sau, după caz, al municipiului București.

(3) Terenul aferent unităților pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor trebuie să permită desfășurarea în aer liber a activităților copiilor și tinerilor, asigurînd pentru aceasta:

- minimum 20 mp pentru un copil anteprescolar sau preșcolar;

- între 10 și 50 mp pentru un elev, pe tura, în funcție de factorii geografici, de mediu (urban, rural) și de specificul unității (cu sau fără internat și cantina). Este interzisă funcționarea unităților pentru copii și tineri fără gard împrejmuitor al terenului aferent.

De asemenea, terenul va fi astfel ales, încât să împiedice baltirea apei pluviale.

Articolul 4

(1) Unitățile pentru anteprescolari (creșș, leagane) și pentru preșcolari (grădinițe, case de copii) vor fi prevăzute cu încăperi pentru primire (filtru-vestiar), situate la fiecare nivel al clădirii, iluminate și ventilate natural și dimensionate astfel încât să se evite aglomerarea la orele de vîrf (primire, plecare).

(2) În unitățile în care funcționează creșș cuplate cu grădinițe, personalul educativ și sanitar va supraveghea cu atenție sporită desfășurarea activităților, eventual comune, ale copiilor pentru evitarea riscului de accidentare a acestora.

(3) Creșșele nu vor putea fi cuplate cu unități școlare, sanitare sau de alt profil (cluburi, cămine culturale, consilii locale etc.).

(4) În interiorul unităților circulația copiilor și tinerilor va fi separată de cea pentru activitățile administrativ-gospodărești.

Va fi asigurat circuitul separat al copiilor și tinerilor sanatosi fata de cel al bolnavilor din izolator și infirmerie.

(5) În internatele școlare, casele de copii școlari și căminele studențești se vor asigura, separat de dormitoare, spații pentru studiul individual și pentru activități cultural-educative și sportive; de asemenea, vor fi prevăzute spații pentru păstrarea îmbracamintei și a obiectelor personale.

În casele de copii pot funcționa încăperi cu dubla funcționalitate: pentru odihna-somn și pentru pregătirea lecțiilor.

(6) Se interzice, de regula, funcționarea claselor sau salilor de grupa în internate școlare (în mod excepțional și numai cu avizul inspectoratului de poliție sanitară și medicina preventivă teritorial se permite funcționarea de clase).

Casele de copii funcționează pe principiul "familiar" cuprinzînd copii de vârste și sexe diferite, dar cu asigurarea de dormitoare, grupuri sanitare și paliere, separate pe sexe, la copii de vârsta școlară.

Conform prevederilor Legii învățămîntului nr. 84/1995, pentru preșcolarii din casele de copii, procesul educativ se desfășoară în grădinițele din localitate.

Primirea în casele de copii a nou-venitilor din familii este condiționată și de un dosar medical, care va cuprinde un aviz epidemiologic eliberat de medicul dispensarului, care are în evidenta familiile copiilor, (evitîndu-se în acest fel carantinarea copiilor), și o fișă medicală completată de același medic, conținînd antecedentele personale fiziologice, patologice și vaccinale, cît și examenul clinic de bilanț al stării de sănătate a copilului.

În școli profesionale, în licee și cămine studențești este permisă cazarea pe sexe, dar cu intrări și paliere separate.

(7) Orice modificare de structura și de dotare a spațiilor din unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor se va efectua numai cu avizul inspectoratelor de poliție sanitară și medicina preventivă județene sau al municipiului București.

(8) Se interzice schimbarea destinației încăperilor din aceste unități fără avizul prealabil al inspectoratului de poliție sanitară și medicina preventivă teritorial.

Articolul 5

(1) Numărul maxim de copii admiși la o grupa în unitățile de anteprescolari și preșcolari sau într-o clasa pentru elevi se va stabili în funcție de normele specifice de cubaj și de particularitățile tipului de unitate și nu va depăși, în creșș, 15 copii - la sugari și 20 copii - la celelalte vârste, 12-15 copii în casele de copii preșcolari, 20 preșcolari în grădinițe, 25 de elevi în ciclul primar și 30 de elevi în ciclul gimnazial, învățămîntul liceal și profesional.

(2) În creșșe, leagăne, grădinițe cu program săptămînal și case de copii preșcolari se vor asigura, pentru fiecare grupa de copii, în mod obligatoriu, spații pentru somn, separate.

Articolul 6

(1) Unitățile care asigura cazare pentru copii și tineri, inclusiv cele cu caracter temporar (tabere), vor fi prevăzute cu spălătorii dotate cu spații, aparatura și mijloace tehnice pentru colectarea, dezinfectarea, spalarea, fierberea, uscarea, călcarea și distribuirea rufelor. Se vor

asigura spații pentru depozitarea rufelor cu respectarea obligatorie a circuitelor separate pentru rufăria curată și cea murdara.

Pentru uscarea și călcarea lenjeriei personale de către elevi și studenți în internate și cămine se vor asigura spațiile necesare. Schimbarea lenjeriei individuale se va face săptămînal sau ori de cîte ori este nevoie.

La spalarea rufelor se vor respecta următoarele faze: debarasarea eventuala de materii fecale, dezinfectie timp de 30 de minute în soluție 0,5-1% substanța clorigena, inmuiere cu detergenți în soluție 0,5%, spalare, fierbere și limpezire. Călcarea lenjeriei de corp, de pat și a fetelor de masa este obligatorie.

(2) În internatele școlare pentru elevii din licee și școli profesionale și în căminele studențești se vor amenaja birouri dotate corespunzător la fiecare nivel al clădirilor.

Articolul 7

(1) Dimensionarea, amplasarea și adaptarea instalațiilor sanitare se va realiza în raport cu vârsta copiilor și a tinerilor.

(2) Grupurile sanitare pentru copii și tineri vor fi separate de cele pentru personalul adult și vor fi repartizate proporțional la fiecare palier. În unitățile pentru elevi și studenți grupurile sanitare destinate acestora vor fi separate pe sexe, inclusiv la sălile de educație fizică.

(3) În vestibulul grupurilor sanitare, în spațiile de recreație (interioare sau exterioare), ateliere școlare, laboratoare, săli de mese, săli de educație fizică școlară se vor amenaja surse de apă potabilă cu jet ascendent și chiuvete - lavoare pentru spalarea miinilor.

(4) Acolo unde nu există posibilitatea de racordare la centrale de alimentare cu apă potabilă, conducerile unităților pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor vor asigura amenajarea de surse proprii de apă (controlate periodic din punct de vedere al potabilității) și de rețele de distribuție a apei potabile în unitatea respectivă.

În mod excepțional și pînă la realizarea unor astfel de rețele se vor monta recipiente care să asigure minimum 3-4 l/elev/tura pentru spălarea miinilor înainte de servirea gustării și după folosirea grupurilor sanitare.

(5) În lipsa unor sisteme publice de canalizare accesibile, unitățile sînt obligate să-și prevadă instalații proprii pentru colectarea, tratarea și evacuarea reziduurilor fecaloid-menajere și a apelor uzate, care se vor executa și se vor exploata astfel încît să nu producă poluarea solului, a apelor și a aerului.

Aceste instalații vor fi menținute în permanenta stare de funcționare, evitîndu-se depășirea capacității. Distanța minimă a haznalelor vidanjabile va fi de 10 m de cea mai apropiată clădire a unității de copii sau de tineri. Pentru reziduurile menajere se vor amenaja ghene betonate, prevăzute cu hidrant și sifon de scurgere, situate la minimum 10 m de blocul alimentar.

(6) Instalațiile interioare de distribuție a apei potabile și de evacuare a reziduurilor, sifoanele de pardoseală, obiectele sanitare (closete, pisoare, lavoare, băi, dușuri) vor fi menținute în permanenta stare de funcționare și curățenie și vor fi dezinfectate periodic cu soluții în concentrații eficiente (substanțe clorigene 2-5% în funcție de instalațiile respective etc.); în cazul apariției de boli transmisibile cu poarta de intrare digestivă (hepatita virală acută, dizenteria), concentrația la grupurile sanitare se va dubla.

Pentru efectuarea dezinfectiei (prin ștergere) a grupurilor sanitare vor exista 4 stergatoare de culori diferite: una pentru minerele ușilor cabinelor closetelor și pentru minerul lantului de tras apă din rezervor, alta pentru pereții și usa cabinei, o a treia pentru colacul vaselor closetelor și ultima pentru podeaua acestora.

(7) Orice transformare, suplimentare, reducere a rețelei de instalații sanitare vor fi efectuate numai cu avizul inspectoratului de poliție sanitară și medicina preventivă județean sau al municipiului București.

(8) Conducerile unităților sînt obligate să rezolve cu maximum de operativitate toate defecțiunile apărute în rețeaua apă-canal.

Articolul 8

(1) Dotarea cu mobilier va fi asigurată corespunzător vârstei și dezvoltării fizice a copiilor și tinerilor, avînd în vedere numărul acestora, caracterul activității și destinația încăperilor. Tipurile de mobilier vor fi avizate obligatoriu de către Ministerul Sănătății.

(2) Conducerile unităților au obligația de a repara imediat orice defecțiuni ale mobilierului.

(3) În unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor nu se admite utilizarea paturilor pliante, cu excepția gradinitelor cu program prelungit. Paturile vor fi strict individualizate.

(4) Se interzice, de regula, utilizarea paturilor suprapuse în unitățile de orice fel pentru copii și tineri. În situații deosebite (dacă se îndeplinesc cubajele specifice tipului de colectivitate, evitarea riscului de accidentare etc.), folosirea acestora se va face numai cu avizul prealabil al inspectoratului de poliție sanitară și medicina preventivă județean sau al municipiului București.

(5) Se interzice utilizarea în laboratoare sau ateliere școlare a taburetelor cu suprafața de ședere metalică.

(6) În sălile de clasă nu este permisă folosirea scaunelor fără spatar.

Articolul 9

Pentru prevenirea îmbolnavirilor cauzate de disconfortul termic, îndeosebi în sezonul rece, se vor asigura următoarele condiții ale regimului de încălzire:

a) oscilațiile de temperatura din interiorul încăperilor nu vor depăși 2 grade C pe perioada în care copii și tinerii se afla în încăperile respective;

b) diferențele dintre temperatura încăperilor destinate activității sau odihnei copiilor și cea a anexelor (coridoare, vestiare s.a.) nu vor depăși 2 grade C pentru unitățile de anteprescolari și preșcolari și 3 grade C pentru unitățile școlare și de învățământ superior;

c) sistemele de încălzire utilizate nu trebuie să permită degajarea de substanțe toxice în încăperi. Pentru evitarea unor accidente toxice se interzice, în toate instituțiile pentru copii și tineri, utilizarea pentru încălzire a sobelor metalice, precum și folosirea carbonilor în creșș, grădinițe și case de copii preșcolari.

Suprafața de încălzire va avea o temperatura ce nu va depăși 70-80 grade C pentru a nu se scădea umiditatea relativă sub 30%;

d) corpurile de încălzire centrală din încăperile unităților pentru anteprescolari și preșcolari și din sălile de educație fizică școlară vor fi prevăzute cu grilaje de protecție pentru evitarea accidentelor; pentru evitarea accidentelor prin arsuri se vor monta în dreptul ușilor sobelor, în sezonul rece, paravane protectoare din materiale ignifuge;

e) în anotimpul cald, pentru evitarea supraîncălzirii încăperilor, se vor folosi mijloace de reducere a insoririi directe și metode de intensificare a ventilației;

f) în dormitoare, sali de grupă și de clasă, sali de gimnastică și laboratoare se vor asigura pardoseli din materiale izoterme (parchet, dusumea) sau izolații termice (linoleum). Pentru laboratoarele de chimie pavimentul va fi acoperit cu suprafețe care să permită spalarea periodică a acestuia. Se interzice folosirea motorinei la salubritizarea pardoselii;

g) încăperile pentru depozitarea olitelor, băile și dusurile vor fi prevăzute cu gratare, iar în vestiarele din unitățile pentru anteprescolari și preșcolari se va asigura dusumea din material lemnos sau pavimentul va fi acoperit cu linoleum.

Articolul 10

(1) Toate încăperile destinate copiilor și tinerilor vor fi ventilate natural. Mijloacele de ventilație trebuie să asigure o primenire a aerului de cel puțin 1,5 schimburi de aer pe ora în încăperile de grupă din unitățile pentru anteprescolari și preșcolari, 3 schimburi pe ora în sălile de clasă și de cursuri pentru elevi și studenți și 5 schimburi pe ora în grupurile sanitare. Eficiența ventilației se va aprecia prin metode de laborator (nivelul aeromicroflorei).

(2) Viteza curenților de aer din încăperile destinate copiilor și tinerilor nu va depăși 0,3 m/s.

(3) Ventilația prin deschiderea ferestrei se va realiza în așa fel, încât să se evite disconfortul termic și să se asigure înlăturarea continuă a aerului viciat.

(4) Pentru asigurarea unei ventilații naturale permanente, oberlihturile vor avea o suprafață totală de cel puțin 1/50 din suprafața încăperii; sensul de deschidere a acestora va fi spre interior și în sus.

(5) Încăperile destinate copiilor și tinerilor se vor ventila în pauzele din timpul programelor de activitate prin deschiderea ferestrelor. În aceste perioade copii și tinerii vor părăsi obligatoriu încăperea.

(6) Aerisirea largă a dormitoarelor și a salilor de mese se va efectua în perioadele în care copiii nu se afla în aceste încăperi.

(7) La calcularea cubajului, în încăperile destinate pentru copii și tineri, nu se va lua în calcul (cu excepția salilor de educație fizică) o valoare a înălțimii mai mare de 3 m.

(8) Pentru prevenirea accidentelor prin căderea copiilor de la nivelul încăperilor situate la etaj se vor lua măsurile de protecție necesare.

Articolul 11

(1) În încăperile destinate activității copiilor și tinerilor se va asigura un iluminat natural direct, cu un raport luminos de 1/4 - 1/5, iar în cele pentru odihna acestora de 1/6 - 1/8. În sălile de desen și în ateliere raportul luminos va fi de 1/3.

(2) La locul de activitate se va asigura primirea luminii din partea stînga. Se va evita reducerea iluminatului natural prin obstacole exterioare, perdele sau prin culori închise folosite la zugrăvirea interioarelor.

(3) Se va utiliza iluminatul local oriunde este necesar, în funcție de specificul și dificultatea sarcinii vizuale (tabla, loc de lucru în ateliere, sali de lectură, sali de desen s.a.).

(4) Iluminatul artificial trebuie să asigure o iluminare uniformă a spațiilor în care se desfășoară activitatea, să evite efectele de pîlpire (stroboscopic), fenomenele de strălucire și de modificare a culorilor. În acest scop, pentru iluminatul fluorescent, la fiecare corp de iluminat vor fi utilizate tuburi de cel puțin două de culori diferite, prevăzute cu grile protectoare pentru evitarea accidentelor.

(5) În exploatarea sistemelor de iluminat se vor avea în vedere prevederile normativelor referitoare la verificarea instalațiilor electrice și la înlocuirea lampilor uzate, curățarea periodică a echipamentului de iluminat și a suprafețelor reflectorizante din încăperea (geamuri, pereți, tavan).

Articolul 12

Nivelul de zgomot (acustic-echivalent continuu Leq) în încăperile pentru activitatea teoretică a copiilor și tinerilor nu va depăși 35 dB (A), curba de zgomot 30.

Articolul 13

(1) Jucăriile și materialele didactice utilizate în unitățile pentru copii vor fi astfel confecționate, încît, prin natura materialului sau prin forma lor, să nu constituie un risc pentru sănătatea acestora și să permită curățarea și dezinfectarea lor periodică.

Fiecare grupă va avea jucării separate. Se va asigura un număr corespunzător de jucării și materiale didactice, adaptate cerințelor dezvoltării neuropsihice și specificului activităților.

Păstrarea acestora se va face în dulapuri anume destinate acestui scop.

(2) Jucăriile și materialele didactice deteriorate vor fi scoase, periodic, din folosință.

(3) Sticlăria și unele materiale didactice infectate (instrumente utilizate în unitățile de învățămînt, în cadrul activităților practice și de laborator) vor fi spalate și dezinfectate după fiecare întrebuințare. Este interzisă folosirea elevilor la astfel de operațiuni.

Articolul 14

Materialul, croiala și execuția îmbracamintei vor fi adaptate vârstei (taliei), anotimpurilor și perioadelor activităților copiilor.

Articolul 15

(1) Unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor vor fi dotate și aprovizionate permanent cu utilajele, materialele și substanțele necesare pentru întreținerea curățeniei și efectuarea operațiunilor de dezinfectie, dezinfecție și deratizare.

Aceste utilaje, substanțe și materiale vor fi păstrate în spații închise, anume destinate.

(2) Se vor asigura încăperi separate cu dulapuri separate pentru păstrarea îmbracamintei și, respectiv, a echipamentului de protecție a personalului de îngrijire din blocurile alimentare și spălătorii.

(3) Se vor asigura materialele necesare igienei personale la grupurile sanitare din unitate, corespunzător numărului de copii și tineri (hîrtie igienică, săpun, substanțe dezinfectante, mijloace de uscare a miinilor după spălare).

Articolul 16

(1) Regimul de activitate și de odihna în unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor va fi asigurat în concordanță cu particularitățile de vîrstă ale curbei fiziologice a capacității de efort din cursul unei ore, zile, săptămîni, trimestru și an de învățămînt. În dozarea solicitărilor se va avea în vedere evitarea eforturilor crescute la începutul și sfîrșitul perioadelor de timp menționate. În leagane, creșș, grădinițe cu program

săptămînal și case de copii preșcolari, conținutul regimului de viață va fi astfel organizat, încît, pe lîngă stimularea dezvoltării corespunzătoare a motricității, a funcțiilor de cunoaștere, a vorbirii și a comportamentului social, să prevină apariția hospitalismului prin varietatea activităților, a mijloacelor de stimulare și a individualizării stricte a activităților cu copiii.

(2) În unitățile de preșcolari și școlari se va urmări desfășurarea activității în condițiile unui regim de activitate și de odihnă corespunzător capacității de efort a diferitelor grupe de vîrstă (tabelul nr. 1). Grupele cu program normal din învățămîntul preșcolar, cu copii de 5-6 ani, se pot organiza, în cazuri justificate, și în perioada după-amiezii, în intervalul orar 14,00-19,00. Organizarea acestora necesită acordul părinților, precum și avizul direcțiilor de sănătate publică județene și a municipiului București. Avizul direcțiilor de sănătate publică județene și a municipiului București se va acorda în următoarele condiții:

a) numărul de cereri pentru încadrarea în grădinițe cu orar normal depășește capacitatea sistemului de învățămînt preșcolar de a asigura locurile necesare în grădinițe cu orar normal, în serii organizate dimineața;

b) organizarea seriilor de dimineață și după-amiază cu respectarea unei pauze de cel puțin o oră între acestea, în vederea efectuării operațiunilor de aerisire și curățenie specifice;

c) să se asigure rotația celor două serii, cel puțin semestrial.

La data de 04-10-2016 Alineatul (2) din Articolul 16 , Capitolul 1 a fost modificat de Articolul I din ORDINUL nr. 1.086 din 27 septembrie 2016, publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 778 din 04 octombrie 2016

(3) Așezarea copiilor în bănci va ține seama de înălțime, tulburări vizuale, tulburări auditive ș.a.

(4) Elevii din clasele I-IV vor avea cursuri numai dimineața.

(5) La întocmirea orarelor și la repartizarea zilnică, săptămînală, trimestrială și anuală a solicitărilor cuprinse în programele diferitelor discipline este de dorit să se țină seama de prescripțiile prezentate în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Vîrsta (ani)	Numărul de ore (din 24 de ore)			
	Activitate intelectuală și fizică cu caracter de instruire*)	Activități recreative în aer liber, sport, joc	Somn (din 24 de ore)	Somn în timpul zilei
3	1 (fractionat în 4 perioade)	6	13	2
4	1	6	12 1/2	2
5	1 1/2	5	12	1 1/2-2
6	3	4	11 1/2	1
7-8	4 1/2	4	11	1
9-10	5	4	10 1/2	-
11-13	6	3	10	-
14-15	7	3	9 1/2	-
16-18	8	3	9	-

*) Inclusiv timpul de pregătire a temelor pentru ziua următoare.

Articolul 17

Conducerile creșelor, leaganelor, gradinitelor cu program prelungit și săptămînal, ale unităților școlare cu semiinternat, internat și cantina școlară, ale caselor de copii preșcolari și școlari, ale unităților de învățămînt superior cu cantina studentească și ale taberelor de odihnă vor asigura o alimentație colectivă adaptată vîrstei și stării de sănătate, specificului activității și anotimpului, asigurîndu-se un aport caloric și nutritiv în conformitate cu recomandările Ministerului Sănătății, cuprinse în tabelele nr. 2 și 3.

Tabelul nr. 2

Necesarul zilnic de calorii și substanțe nutritive pentru copii și adolescenți

Adolescenți					
Copii			Băieți		Fete
1-3 ani	4-6 ani	7-10 ani	11-14 ani	15-19 ani	11-14 ani 15-19 ani

Calorii							
- necesar							
mediu	1.300	1.800	2.400	3.100	3.500	2.600	2.800
- variații posibile							
în funcție de							
caracteris-	900-	1.300-	1.700-	2.200-	3.000-	1.800-	2.000-
ticile grupului	1.800	2.300	3.300	3.700	3.900	3.000	3.000
Proteine totale							
- necesar							
mediu	44-51 g	61-70 g	82-94 g	106-121 g	120-137 g	89-101 g	96-109 g
- variații posibile							
în funcție de							
nivelul caloric	31-70 g	44-90 g	58-129 g	75-144 g	102-152 g	61-117 g	68-117 g
- % din valo-							
area calorică	14-16%	14-16%	14-16%	14-16%	14-16%	14-16%	14-16%
Proteine animale							
- necesar							
mediu	31-36 g	40-46 g	49-56 g	52-55 g	60-69 g	49-55 g	48-54 g
- variații posibile							
în funcție de							
nivelul caloric	22-49 g	29-59 g	35-77 g	41-79 g	51-76 g	34-64 g	34-59 g
- % din cânti-							
tatea protei-							
nelor totale	70%	65%	60%	55%	50%	55%	50%
Proteine vegetale							
- necesar							
mediu	13-15 g	21-24 g	33-38 g	54-66 g	60-69 g	40-46 g	48-55 g
- variații posibile							
în funcție de							
nivelul caloric	9-21 g	15-31 g	23-52 g	34-65 g	51-76 g	25-55 g	34-58 g
- % din cânti-							
tatea proteinelor							
totale	30%	35%	40%	45%	50%	45%	50%
Lipide totale							
- necesar							
mediu	49-60 g	58-68 g	65-77 g	83-100 g	94-113 g	70-84 g	75-90 g
- variații posibile							
în funcție de							
nivelul caloric	34-77 g	42-87 g	46-106 g	71-119 g	81-126 g	49-87 g	54-97 g
- % din valo-							
area calorică	35-40%	30-35%	25-30%	25-30%	25-30%	25-30%	25-30%
Lipide animale							
- necesar							
mediu	37-45 g	44-51 g	49-58 g	58-70 g	60-79 g	50-59 g	53-63 g
- variații posibile							
în funcție de							
nivelul caloric	26-58 g	32-65 g	35-80 g	50-83 g	57-88 g	37-68 g	38-68 g
- % din cantitatea							
lipidelor totale	75%	75%	75%	70%	70%	70%	70%
Lipide vegetale							
- necesar							
mediu	12-15 g	14-17 g	16-19 g	25-30 g	28-47 g	20-25 g	22-27 g
- variații posibile							
în funcție de							
nivelul caloric	8-19 g	10-22 g	11-26 g	21-36 g	24-38 g	11-29 g	16-29 g
- % din cantitatea							
lipidelor totale	25%	25%	25%	30%	30%	30%	30%
Glucide							
- necesar							
mediu	143-168g	220-240g	322-351g	416-454g	470-521g	349-380g	376-410g
- variații posibile							
în funcție de							
nivelul caloric	100-222g	174-309g	228-483g	295-541g	402-571g	241-439g	268-439g
- % din valo-							
area calorică	45-53%	50-55%	55-60%	55-60%	55-60%	55-60%	55-60%

Tabelul nr. 3

Necesarul estimativ zilnic al diferitelor grupe de alimente pentru alcătuirea dietei la copii și adolescenți (cantități comerciale brute)*)

Grupa de alimente (g)	Copii			Adolescenți			
				Băieți		Fete	
	1-3 ani	4-6 ani	7-10 ani	11-14 ani	15-19 ani	11-14 ani	15-19 ani
	1	2	3	4	5	6	7
Lapte și produse lactate (în echivalent lapte)	700	700	800	750	700	700	700
Carne și preparate din carne (în echivalent carne)	60	85	110	190	230	170	190
Peste și preparate din peste (în echivalent peste)	0	15	25	35	35	30	30
Oua (g)	30	35	40	50	50	50	50
Grăsimi comerciale							
- total	25	32	40	50	55	35	40
- animale	15	20	25	30	30	20	20
- vegetale	10	12	15	20	25	15	20

Produse cerealiere (în echivalent făina)	90	160	230	380	460	330	360
Cartofi	110	150	180	200	230	180	200
Alte legume	210	220	230	350	380	290	310
Leguminoase uscate	0	5	5	10	15	7	7
Fructe	100	130	150	180	200	180	180
Zahăr și produse zaharoase	35	45	50	70	80	55	55

*) a) Pentru aprecierea cantităților de alimente, consumate în medie pe zi de o persoană, se poate folosi ancheta alimentației pe baza foilor de alimente scoase din magazie zilnic, pe o perioadă de 10 zile lucrătoare (în două săptămâni consecutive) în lunile februarie, mai și octombrie.

Cantitățile din grupele de alimente cumulate pe cele 10 zile se vor împărți la numărul total de consumatori din această perioadă, obținându-se rațiile realizate, care se vor compara cu rațiile recomandate din tabelul nr. 3.

Conținutul alimentelor în calorii și în anumite substanțe nutritive (protide, lipide și glucide) se va stabili prin calcul, folosind tabele de compoziția alimentelor, rezultatele obținute comparându-se cu necesarul zilnic consemnat în tabelul nr. 2.

Se permite depășirea rațiilor recomandate cu până la 20% la lapte și produse lactate, carne și preparate din carne, peste, legume și fructe. La copiii anteprescolari și preșcolari nu se recomandă untura, ca grăsimi animale, ci numai unt sau smântină.

În creșele cu orar de zi și în grădinițele cu orar prelungit rațiile realizate trebuie să reprezinte 75-80% din rațiile recomandate în tabelul nr. 3.

b) Echivalente alimentare

- 100 ml lapte concentrat (condensat) = 250 ml lapte proaspăt
- 100 g lapte praf integral = 800 ml lapte proaspăt
- 100 g cașcaval = 700 ml lapte proaspăt
- 100 g brinza topita = 700 ml lapte proaspăt
- 100 g brinza telemea de vacă = 550 ml lapte proaspăt
- 100 g brinza telemea de oi = 450 ml lapte proaspăt
- 100 g brinza proaspătă de vacă = 400 ml lapte proaspăt
- 100 g cas = la fel ca la brinza telemea
- 100 g mezeluri = 125 g carne
- 100 g specialități din carne (sunca de Praga, muschi file, muschi tiganesc, ceafa, pastrama etc.) = 135 g carne
- 100 g alte preparate din carne (toba, caltabos, carne prajita, conservată în grăsimi) = 125 g carne
- 100 g smântină = 40 g unt
- 100 g slanina sarată, costița = 88 g untura
- 100 g slanina crudă = 80 g untura
- 100 g pâine neagră = 71 g făină
- 100 g pâine semialbă (intermediară) = 73 g făină
- 100 g pâine albă = 76 g făină
- 100 g paste făinoase (inclusiv biscuiți fără cremă) = 100 g făină
- 100 g mălai, orez, gris = 100 g făină
- 100 g compot = 15 g zahăr
- 100 g dulceața = 70 g zahăr
- 100 g gem, peltea, marmelada = 40 g zahăr
- 100 g nectar de fructe = 30 g zahăr
- 100 g sirop de fructe concentrat = 60 g zahăr
- 100 g bomboane = 90 g zahăr
- 100 g miere = 80 g zahăr
- 100 g halva = 45 g zahăr și 30 g grăsimi vegetale
- 100 g ciocolată = 50 g zahăr și 30 g grăsimi vegetale
- 100 g bulion sau pasta de roșii = 600 g patlagele roșii (tomate)
- 100 g suc de roșii = 135 g tomate
- 100 g varza acră = 130 g varza crudă

- 100 g murături = 125 g legume crude
- 100 g fulgi de cartofi = 1.000 g cartofi cruzi
- 100 g fructe deshidratate, afumate, uscate = 400 g fructe crude
- 100 g fulgi de fasole boabe = 300 g fasole boabe uscate
- 100 g morcovi deshidratați = 1.700 g morcovi cruzi
- 100 g conserve de legume = 100 g legume crude
- 100 g conserve din carne în suc propriu = 100 g carne cruda
- 100 g conserve de peste = 100 g peste crud.

c) Pentru un meniu corect se vor respecta următoarele:

- evitarea asocierii alimentelor din aceeași grupa la felurile de mâncare servite (de exemplu, la micul dejun nu se va servi ceai cu pâine cu gem, ci cu preparate din carne sau cu derivate lactate; în schimb se poate folosi lapte cu pâine cu gem sau cu biscuiți; la masa de prinz nu se vor servi felul 1 și felul 2 preponderente cu glucide - cereale, ca de exemplu, supă cu galuste și friptura cu garnitură din paste făinoase, ci din legume);
- evitarea la cină a mâncărilor care solicită un efort digestiv puternic sau care au efect excitant ori a căror combinație produce efecte digestive nefavorabile (cum ar fi iahnie de fasole cu iaurt sau cu compot);
- permiterea mâncărilor gen tocături prajite sau snitele, numai dacă sînt prelucrate termic, în prealabil, prin fierbere sau sub formă de salamuri prajite ori pregătite la cuptor. Ouăle se recomandă a fi servite ca omleta la cuptor și nu ca ochiuri românești sau prajite;
- îmbogățirea rației în vitamine și saruri minerale prin folosire de salate din crudități și adăugare de legume-frunze în supe și ciorbe;
- interdicția folosirii cremelor cu ouă și frisca, a maionezelor, indiferent de anotimp, cît și a ouălor fierte (nesecționate după fierbere).

d) Ca reguli de igienă, în blocurile alimentare nu se vor omite:

- servirea fiecărui fel de mâncare în farfurii separate și interdicția spălării și folosirii veselei și a tacimurilor de la o serie la alta la aceeași masă (mic dejun, masă de prinz, cină);
- cadrele medii sanitare ale unităților de copii și tineri cu bloc alimentar vor consemna zilnic, dimineața (iar în colectivitățile unde se prepară masă și pentru seara și la prinz), într-un caiet anume destinat (care va fi contrasemnat de conducătorul unității), următoarele date:
 - * starea organoleptică a alimentelor scoase din magazie;
 - * starea de sănătate a personalului blocului alimentar (cu interdicția activității, în cadrul acestuia, a persoanelor prezentînd diaree, infecții ale pielii, amigdalite pultacee, tuse cu expectorație purulentă, febră);
 - * starea agregatelor frigorifice și existența graficului de notare a temperaturii interioare a acestora (de două ori pe zi);
 - * starea de igienă a blocului alimentar;
 - * existența și modul de păstrare a probelor de mâncare din fiecare aliment servit, la rece, pentru o perioadă de 36-48 ore;
- prepararea mâncărilor pentru masă de seară, obligatoriu după ora 15,00.

De asemenea, se vor respecta cu strictețe:

- interdicția depozitării sacilor, a pungilor, a cutiilor cu diverse alimente direct pe pavimentul magaziiilor ci numai pe gratare sau rafturi;
- montarea unei chiuvete-lavoar în bucătărie, destinată pentru igiena miinilor personalului, prevăzută cu periută de unghii și săpun;
- montarea de site din sirma groasă la toate ferestrele de la subsolul blocului alimentar împotriva infestării cu sobolani;
- se vor respecta și prevederile art. 29, 30 și 31 din prezentele norme.

Articolul 18

(1) Pentru asistenta medicală în unitățile pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor se vor asigura următoarele spații:

a) cabinet medical în: creș, grădinițe cu program prelungit și săptămînal, case de copii preșcolari și școlari, unități școlare din mediul urban sau grupuri școlare industriale din mediul rural, internate școlare (în cazul în care sediul acestora este diferit de cel al unităților școlare), instituții de învățămînt superior, tabere de odihnă;

b) izolator: în creșș, leagane, grădinițe cu program prelungit și săptămînal, case de copii preșcolari și școlari, internate școlare, tabere de odihna;

c) infirmerie în: case de copii școlari, internate școlare, tabere de odihna.

(2) În izolatoare și infirmerii școlare se va asigura separarea bolnavilor pe sexe.

Numărul de paturi în izolator va fi de 1% din efectivul copiilor, iar la infirmerie, de 2% din efectivul copiilor, dar nu mai puțin de 2 paturi.

(3) Leaganele vor avea și o secție de carantina cu un număr de paturi reprezentînd cel puțin 10% din totalul locurilor.

(4) Casele de copii școlari, precum și unitățile de preșcolari și școlari cu paturi pentru deficienți psihici, motori și senzoriali vor avea o camera pentru carantina cu un număr de paturi de minimum 5% din numărul total, dar nu mai puțin de 5 paturi.

(5) Cabinetele medicale din creșș și leagane vor fi dotate cu instrumentar, aparatura, medicamente, materiale sanitare, mobilier de către direcțiile sanitare județene sau a municipiului București.

(6) Cabinetele medicale din celelalte unități pentru copii și tineri vor fi dotate cu instrumentar, aparatura, medicamente, materiale sanitare, mobilier tip M.S. de către direcțiile sanitare județene sau a municipiului București, dotarea cu restul mobilierului revenînd conducerilor unităților respective.

(7) Izolatoarele și infirmeriile vor fi prevăzute cu apa curentă.

Personalul medico-sanitar va fi obligatoriu dotat cu echipament de protecție conform regulamentelor existente.

Articolul 19

Pentru promovarea și menținerea stării de sănătate a copiilor și tinerilor, precum și a persoanelor adulte din instituțiile de copii și tineri, conducerile unităților au următoarele obligații:

a) să controleze formarea și fixarea deprinderilor de igienă la copii și tineri, asigurînd în acest scop materialele necesare pentru igienă individuală a acestora;

b) să controleze periodic igienă individuală a copiilor și tinerilor, starea de curățenie a îmbracamintei și a lenjeriei de pat și să ia măsurile necesare în caz de constatare a unor deficiențe;

c) să interzică utilizarea pentru alte activități a personalului care lucrează în blocul alimentar sau care manipulează alimente;

d) să interzică folosirea elevilor și studenților la activități de întreținere igienică a grupurilor sanitare, precum și la unele activități în cadrul blocurilor alimentare, pentru a căror prestare este necesar controlul stării de sănătate;

e) să asigure și să controleze prezentarea personalului adult la controalele medicale la angajare, periodice și la imunizări, precum și la instruirea în probleme igienico-sanitare, potrivit programelor stabilite de organele sanitare;

f) să stabilească, împreună cu medicul care are în supraveghere colectivitatea, programarea copiilor și tinerilor la efectuarea examinărilor medicale de bilanț al stării de sănătate, la controalele medicale periodice și la imunizări;

g) să comunice medicului, care are în supraveghere colectivitatea, orice caz suspect de boala transmisibilă în termen de 24 de ore de la depistarea acestuia, precum și orice caz de îmbolnăvire acută provocată de consumul sau de inhalarea de substanțe toxice, cît și cazurile suspecte de toxiinfecții alimentare;

h) să organizeze puncte sanitare de prim-ajutor (inclusiv în atelierele școlare) și să le doteze pentru acordarea asistenței de urgență în caz de accident sau de intoxicație, conform baremurilor stabilite de către Ministerul Sănătății;

i) să asigure prezentarea elevilor la triajele epidemiologice după fiecare vacanță școlară;

j) să asigure, în colaborare cu cadrele medico-sanitare ale unității, desfășurarea unei activități educativ-sanitare susținute.

Articolul 20

Conducerile unităților pentru copii și tineri răspund de menținerea stării de igienă și confort în unitate, îngrijindu-se de:

a) întreținerea igienică permanentă a terenului, localurilor, instalațiilor și mobilierului;

- b)** maturarea umedă sau aspirarea mecanică a prafului, zilnic sau ori de câte ori este nevoie, precum și dezinfectia periodică și după necesitate a mobilierului și a jucăriilor;
- c)** întreținerea permanentă a stării de curățenie generală și a grupurilor sanitare din unități prin dotarea și folosirea corespunzătoare a materialelor de curățenie și a substanțelor dezinfectante și prin spalare și dezinfectare zilnic și la necesitate;
- d)** întreținerea stării permanente de curățenie în spațiile de învățământ, de cazare, în blocul alimentar, în spălătorie și în spațiile exterioare clădirii unității;
- e)** dezinsectia și deratizarea încăperilor și a anexelor, periodic și ori de câte ori se constată prezența insectelor și a rozătoarelor;
- f)** colectarea și transportul reziduurilor potrivit prevederilor legislației sanitare. Platformele pentru colectarea reziduurilor vor fi amplasate la distanța de minimum 10 m de clădirea unității;
- g)** asigurarea curățeniei generale și a dezinfectiei mobilierului și a pavimentelor, săptămânal, în unitățile de anteprescolari și preșcolari, iar în unitățile școlare, casele de copii școlari, internatele școlare și căminele studențești, înainte de reluarea activității după vacanțele școlare sau la nevoie;
- h)** în taberele de odihna vor fi asigurate efectuarea curățeniei generale și a dezinfectiei mobilierului și a pavimentelor înainte de începerea activității și în intervalele dintre serii, precum și pregătirea materială corespunzătoare (repararea clădirii, mobilierului, instalațiilor sanitare și electrice, de apă și de canalizare, a utilajelor și aparatelor blocului alimentar; dotarea cu inventar moale în cantități suficiente și de calitate corespunzătoare, cu tacimuri și vesela egale cu numărul consumatorilor; stabilirea modului și a locului de spalare a inventarului moale; asigurarea apei calde necesare blocului alimentar și imbaierii săptămânale a elevilor; efectuarea vidanjariei ritmice a foselor septice; asigurarea mijloacelor adecvate de transport auto pentru aprovizionarea taberei; amenajarea și dotarea corespunzătoare a cabinetului medical, a izolatorului și a infirmeriei).

Articolul 21

În organizarea taberelor de odihna se vor respecta indicațiile medicale cu privire la regimul climatic favorabil fiecărui copil sau tinar, precum și alte reglementări ale Ministerului Sănătății (aviz epidemiologic, consemnarea antecedentelor vaccinale în fișa de tabara, existența examenelor medicale periodice la personalul taberei și la cadrele didactice insotitoare, controlul clinic în centre anume destinate, cu 24 de ore înainte de plecarea în tabara, cu consemnarea într-un proces-verbal a situației medicale a elevilor și a insotitorilor care pleacă în tabara).

Articolul 22

Examenele medicale profilactice, inclusiv triajul epidemiologic după vacanțe, precum și activitatea medicală de orientare școlară și profesională se efectuează potrivit normelor în vigoare ale Ministerului Sănătății.

Capitolul 2

Norme specifice diferitelor tipuri de unități pentru ocrotirea, educarea și instruirea copiilor și tinerilor

Articolul 23

Unități pentru copii anteprescolari (creșș, leagane):

- a)** în dormitoare se va asigura un cubaj de aer de minimum 8 mc pentru un copil, iar în spațiul de joacă din sălile de grupa se va asigura un cubaj de aer de minimum 5 mc pentru un copil;
- b)** microclimatul din sălile de grupa și din dormitoare va asigura o temperatură de 22-24 grade C, o umiditate relativă de 40-50% și o viteză a curenților de aer de 0,1-0,3 m/s;
- c)** iluminatul artificial în camerele de primire va fi de 300 lucsi, iar în sălile de grupa va fi de 200 lucsi. Prizele și intrerupătoarele electrice vor fi amplasate mai sus decât posibilitatea de atingere a copiilor și vor fi protejate;
- d)** se vor asigura următoarele obiecte sanitare: o cadită cu scurgere la rețeaua de canalizare pentru maximum 10 copii, o chiuveta pentru maximum 5 copii, un scaun WC pentru maximum 10 copii și un dus flexibil (mobil) pentru maximum 10 copii.

Pentru copiii sub 2 ani vor fi prevăzute și olite individuale, care vor fi utilizate, spalate și dezinfectate astfel încât să se evite riscul apariției unor boli transmisibile.

Olitele vor fi păstrate între perioadele de folosire în recipiente cu soluție dezinfectantă, astfel încât să fie complet acoperite.

Pentru personalul adult vor fi prevăzute: o cabină WC și o chiuveta pentru 40 de persoane, precum și un dus flexibil pentru 10 persoane, în conformitate cu prevederile STAS 1478-90;

Pentru personalul adult vor fi prevăzute: o cabină WC și o chiuvetă pentru 40 de persoane, precum și un dus flexibil pentru 10 persoane, conform reglementărilor în vigoare;

Paragraful al treilea al lit. d) a art. 23 a fost modificat de pct. 1 al art. I din ORDINUL nr. 1.033 din 18 august 2004 publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 815 din 3 septembrie 2004.

e) în dormitoare, paturile vor fi amplasate la o distanță de minimum 1 m față de perete, iar intervalele între rinduri vor fi de 0,75-1 m;

f) se va asigura cazarmamentul adecvat vârstei copiilor (saltea, pled, musama de protecție), 2-3 schimburi de pat și de lenjerie pentru fiecare copil;

g) amplasarea salilor de grupă pentru copiii de 1-2 ani se va face numai la parterul clădirii.

Articolul 24

În unitățile pentru preșcolari:

a) se va asigura un cubaj de aer de 8 mc pentru un copil, în camerele de grupă folosite și ca dormitoare sau/si săli de mese, precum și în dormitoare cu paturi fixe, din colectivitățile cu program săptămânal și casele de copii preșcolari, și de 5 mc pentru un copil, în cazul utilizării lor numai pentru procesul instructiv-educativ; în dormitoare cu paturi fixe din grădinițele cu program prelungit se admite un cubaj de cel puțin 6 mc pentru un copil;

b) microclimatul din sălile de grupă și dormitoare va asigura o temperatură de 20-22 grade C, o umiditate relativă de 30-60% și o viteză a curenților de aer de 0,1-0,3 m/s;

c) se vor asigura 150 luchi pentru iluminatul incandescent (sau minimum 24 W/mp) și 300 luchi pentru iluminatul fluorescent în sălile de grupă;

d) mobilierul (scaunele și masutele pentru 4 preșcolari) va respecta următoarele dimensiuni (în funcție de vârsta și talia copiilor):

- scaunele de 3 dimensiuni (tabelul nr. 4);

- masute de 3 dimensiuni (tabelul nr. 5);

Tabelul nr. 4

Dimensiunile scaunelor (cm)

Mărimea	Înălțimea	Adâncimea	Lățimea
I	21	20	20
II	26	24	23
III	30	29	26

Tabelul nr. 5

Dimensiunile masutelor pentru 4 copii (cm)

Mărimea	Înălțimea
I	43
II	47
III	52

e) în toate unitățile pentru preșcolari vor fi asigurate obiecte sanitare în conformitate cu prevederile cuprinse în tabelul nr. 6;

Litera e) a art. 24 a fost modificată de pct. 2 al art. I din ORDINUL nr. 1.033 din 18 august 2004 publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 815 din 3 septembrie 2004.

f) amplasarea chiuvetelor se va face la o înălțime de 45 cm față de podea pentru copiii în vârstă de 3-4 ani, 50 cm pentru copiii în vârstă de 4-5 ani și 55 cm pentru copiii în vârstă de 5-6 ani.

Tabelul nr. 6

Obiectele sanitare în colectivitățile de preșcolari

Destinația clădirii	W.C.-uri		Lavoare		Dușuri*)		Observații
	B	F	B	F	B	F	
Grădinițe cu program normal, prelungit și săptămânal, case de copii preșcolari. Pentru un număr de copii de maximum:							Grupurile sanitare sînt comune pentru copiii de ambele sexe. Cifrele se referă la copiii de pe

- 25	3	3	2	un nivel. Bateriile
- 50	5	5	4	dusurilor sînt cu tub
- 75	8	8	6	flexibil. La oficiu se
- 100	10	10	8	prevede un spalator. La
- 150	15	15	11	cabinetul medical se
- 200	20	20	15	prevede un lavoar.
- 250	22	22	17	
- 300	25	25	20	
Pentru personal	F	F	F	
(F = femei)	---	---	---	
	40	40	40	

*) Numai în casele de copii preșcolari și în grădinițele cu program săptămînal.

g) în grădinițele cu program prelungit la care, din motive obiective, nu se pot amenaja dormitoare cu paturi fixe, se pot folosi în sălile de grupa paturi pliante pentru somnul de după-amiază al copiilor, cu condiția ca acestea să fie dimensionate la talia preșcolarilor, să asigure o poziție fiziologică confortabilă în timpul somnului și să fie dotate cu cazarmamentul corespunzător dimensiunilor paturilor.

Articolul 25

În unitățile școlare și studentești:

a) în sălile de clasă și cursuri se va asigura un cubaj de aer de 5-8 mc pentru o persoană, iar în dormitoare cubajul de aer va fi, pentru o persoană, următorul:

- pentru școlarii între 7-10 ani: 10-12 mc;
- pentru școlarii între 11-15 ani: 13-15 mc;
- pentru școlarii peste 15 ani: 16-20 mc;

b) microclimatul în sălile de clasă și de cursuri va asigura o temperatură de 18-20 grade C, o umiditate relativă de 20-60% și o viteză a curenților de aer de 0,2-0,3 m/s. În dormitoare se va asigura o temperatură de 18-19 grade C, o umiditate relativă de 30-60% și o viteză a curenților de aer de 0,2-0,3 m/s.

În sălile de educație fizică temperatura va fi de 16-18 grade C;

c) în sălile de clasă, de cursuri, de lectură, de meditații, în bibliotecă și în laboratoare iluminatul artificial fluorescent va asigura minimum 300 luchi (pentru iluminatul incandescent 150 luchi sau minimum 24 W/mp).

În sălile de desen se vor asigura 400-500 luchi (pentru iluminatul incandescent minimum 40 W/mp).

În sălile de gimnastică și de festivități va fi asigurat un iluminat artificial de 200 luchi;

d) obiectele sanitare pentru unitățile școlare și studentești vor fi asigurate în conformitate cu reglementările în vigoare;

Litera d) a art. 25 a fost modificată de pct. 3 al art. I din ORDINUL nr. 1.033 din 18 august 2004 publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 815 din 3 septembrie 2004.

e) sălile de educație fizică vor fi prevăzute cu vestiare și grupuri sanitare, separate pe sexe;

f) în fiecare sală de clasă (de curs) se vor asigura trei dimensiuni de bănci așezate "în amfiteatru" pentru evitarea apariției deformațiilor de coloana vertebrală la elevi și studenți. Dimensiunile băncilor vor fi de 8 marimi pentru următoarele grupe de înălțime a elevilor (studenților):

- 101-110 cm 141-150 cm
- 111-120 cm 151-160 cm
- 121-130 cm 161-170 cm
- 131-140 cm peste 171 cm.

Tabelul nr. 7

Obiectele sanitare în spațiile de învățămînt școlare și studentești

Destinația clădirii	W.C.-uri		Pisoare	Robinete Lavoare cu jet			Dușuri		Observații
	B	F		ascendent	B	F	B	F	
Școli și instituții de învățămînt superior - pentru un număr de elevi (studenți) de maximum (concomitent):									Valorile înscrise sînt valabile pentru elevii de același sex, pentru același grup sanitar.
- 50	2	5	3	1	1	1	-	-	
- 100	3	8	5	2	2	2	-	-	
- 200	4	13	9	3	3	3	-	-	
- 400	6	20	14	4	4	4	-	-	
- 600	8	25	17	5	5	5	-	-	
- 1.000	10	30	20	6	6	6	-	-	
- sali de gimnastică și ateliere-școală	B	F	B	B+F	B	F	B	F	
	---	---	---	---	---	---	---	---	

	60	20	30	50	10	10	10	10
- pentru cadre didactice și personal administrativ	B	F	B		B	F		
	--	--	--		--	--	--	--
	60	20	30		25	35		

Tabelul nr. 8

Obiectele sanitare în internatele școlare și căminele studențești

Destinația clădirii	W.C.-uri		Pisoare	Băi pentru picioare		Lavoare		Dușuri		Observații
	B	F		B	F	B	F	B	F	
Clădiri pentru cazare: - cămine și internate având obiectele sanitare în grupurile sanitare										Cel puțin unul dintre dușuri, la fete, va fi mobil, pentru igiena intimă, la fiecare sala de dușuri.
	B	F	B	B	F	B	F	B	F	
	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
- cămine și internate cu lavoare în fiecare camera	15	10	20	40	40	7	7	15	15	
	B	F	B	B	F	B	F	B	F	
	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
- cămine și internate cu grupuri sanitare în camera	15	10	20	40	40	30	30	15	15	
	B	F				B	F	B	F	
	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
	10	10				6	6	10	10	

Articolul 26

Conducerile unităților pentru educarea și instruirea copiilor și tinerilor vor asigura în așa fel activitatea școlară a elevilor, încât între tura de dimineața și cea de după-amiaza să existe o pauză de cel puțin o oră pentru efectuarea curățeniei grupurilor sanitare și a spațiilor de învățământ.

Articolul 27

Pauza necesară efectuării operațiunilor de igienizare în taberele de odihnă, între o serie și alta, va fi de 2 zile.

Articolul 28

Volumul și greutatea manualelor, ale rechizitelor și ale altor materiale necesare în procesul de învățământ, transportate zilnic de elevi la școală și de la școală, vor fi adaptate capacității de efort fizic corespunzătoare vârstei copiilor și tinerilor. Elevii din clasele I-IV vor folosi ghiozdane pentru prevenirea apariției deformațiilor de coloana vertebrală. Greutatea conținutului ghiozdanului nu va depăși 2-2,5 kg.

Articolul 29

La nivelul oficiilor din creșș se vor respecta următoarele condiții:

- mobilierul și instalațiile vor cuprinde un dulap pentru depozitarea veselei (separat pe grupe de copii), masa acoperită cu tabla zincată sau cu alt material inoxidabil, chiuveta dublă pentru spălat, dezinfectat și zvintat vesela, sistem de apă caldă și rece, resou pentru încălzirea unor mincaruri;
- asistența coordonatoare a creșșei va controla, zilnic, starea de igienă și funcționalitatea oficiilor.

Articolul 30

Pentru servirea meselor în sălile de grupă din creșș, grădinițe și case de copii preșcolari se vor asigura următoarele condiții:

- mincarea va fi adusă de la bucătărie în vase acoperite;
- personalul care aduce mincarea de la bucătărie va purta echipament sanitar de protecție a alimentelor și va avea efectuate examinările medicale periodice specifice personalului din unitățile de alimentație colective și prevăzute de legislația sanitară în vigoare;
- în unitățile pentru preșcolari se interzice cu strictețe folosirea la servitul mesei, la debarasarea veselei și la spălarea acesteia a personalului de îngrijire care a participat, în prealabil, la curățenia grupurilor sanitare;
- se interzice servirea mesei pe masă fără fete de masă din material textil;
- fetele de masă se vor păstra între orele de servire a meselor în așa fel încât să fie ferite de contactul cu praful, mustele sau gândacii;

- f)** înlocuirea fetelor de masa murdare se va face ori de câte ori este nevoie;
- g)** masutele pe care se servește masa copiilor vor fi șterse, în prealabil, cu o soluție clorigena de 1%;
- h)** una dintre masute va fi folosită, în exclusivitate, pentru așezarea vaselor mari;
- i)** înainte de servirea mesei, copiii se vor spala pe miini sub supravegherea educatoarelor (la preșcolari) și a asistentelor sau a infirmierelor (în creșș);
- j)** în colectivitățile de preșcolari, supravegherea respectării normelor de igiena la masa copiilor revine educatoarelor și, prin sondaj, cadrelor medii sanitare ale colectivității;
- k)** după servirea mesei se vor efectua operațiunile de curățenie a salilor de grupa, cu aerisirea obligatorie a acestora timp de 15-30 de minute, în funcție de sezon și de tipul sălii de grupa (cu dubla sau tripla funcționalitate);
- l)** paharele copiilor, pentru băut apa între mese, vor fi strict individualizate și vor fi păstrate în locuri ferite de praf sau de contactul cu insectele;
- m)** se interzice așezarea scaunelor pe masute în timpul efectuării curățeniei sălii de grupa;
- n)** montarea paturilor în sălile de grupa folosite și ca dormitoare din colectivitățile de preșcolari nu se va face înainte de terminarea curățeniei de după servirea mesei.

Articolul 31

În semiinternatele școlare fără bucătărie se vor asigura următoarele condiții:

- a)** amenajarea obligatorie a unui oficiu pentru spalarea și depozitarea veselei, cu un ghiseu pentru servirea mesei, o usa pentru debarasarea veselei din sala de mese și o chiuveta dubla;
- b)** aducerea tuturor produselor alimentare de la blocul alimentar (bucătărie) al altei unități de alimentație colectivă numai cu mijloace de transport auto, care sa nu fie folosite în alte scopuri, în recipiente cu capace etanșe, care sa asigure o ermetizare perfecta;
- c)** montarea în oficiu a unui sistem de încălzire pentru unele dintre mincarurile servite;
- d)** asigurarea spalării veselei și a tacimurilor obligatoriu cu apa calda (de la rețeaua orașului sau prin sisteme proprii de încălzire). Aceasta spalare va consta în următoarele operațiuni: curățare mecanică de resturi alimentare, spalare cu apa calda cu adaos de soda de 1-2% sau de detergenți de 1-2%, dezinfecție cu soluție clorigena (var cloros sau cloramina 0,5-2%) timp de 20-30 de minute, clatire cu apa rece și zvintare;
- e)** depozitarea veselei și a tacimurilor numai în dulapuri închise;
- f)** asigurarea veselei și tacimurilor în număr egal cu cel al consumatorilor care servesc masa, interzicându-se spalarea veselei între serii și folosirea acesteia la mai multe serii de consumatori;
- g)** montarea, la ferestrele încăperilor semiinternatului, a sitelor împotriva infestării cu muste; pentru ușile de acces în oficiu se vor asigura mijloace mecanice de protecție în acest scop;
- h)** asigurarea pentru personalul semiinternatului a echipamentului de protecție și a efectuării la zi a examinărilor medicale prevăzute de instrucțiunile Ministerului Sănătății pentru angajații unităților de alimentație colective;
- i)** păstrarea de probe din toate alimentele consumate timp de 36-48 de ore, în scopul prevenirii toxiinfecțiilor alimentare. Păstrarea se va face în spații frigorifice;
- j)** efectuarea, la sfârșitul fiecărei saptamini, a curățeniei generale și, trimestrial, a operațiunilor de dezinfecție a semiinternatului;
- k)** efectuarea de reparații curente ale încăperilor semiinternatului, anual sau ori de câte ori este nevoie;
- l)** interzicerea folosirii sălii de mese pentru alte activități (artistice, didactice, meditații);
- m)** individualizarea strictă a lenjeriei în semiinternatele cu paturi, alături de montarea de cuiere sau amenajarea de dulapuri-vestiare;
- n)** asigurarea de către cadrul mediu sanitar de la cabinetul medical al școlii cu semiinternat a controlului zilnic al stării igienico-sanitare și al funcționalității semiinternatului, precum și al stării agregatelor frigorifice. Același cadru sanitar va controla și starea de sănătate a personalului, consemnând constatările într-un caiet anume destinat, care va fi contrasemnat de directorul unității școlare respective;
- o)** asigurarea în sala de mese (ca și în orice cantina școlară sau studenteasca) a unei suprafețe de cel puțin 1,2 mp/elev;
- p)** interzicerea așezării scaunelor pe mese în timpul efectuării curățeniei de după servirea mesei.

Articolul 32

În laboratoarele școlare vor fi asigurate următoarele condiții:

- a)** iluminat artificial de minimum 300 luchi și iluminat natural cu raport luminos între suprafața ferestrelor și cea a podelei de 1/3-1/4;
- b)** temperatura de 18-20 grade C, umiditate relativă de 30-60% și o viteză a curenților de aer de 0,2-0,3 m/s;
- c)** cubaj de aer de minimum 6 mc pentru un elev;
- d)** amenajarea în laboratoarele de chimie a unor nise cu hote prevăzute cu un sistem eficient de absorbție a gazelor degajate;
- e)** obținerea autorizației sanitare și de protecție a muncii speciale de către laboratoarele de chimie care posedă substanțele toxice;
- f)** manipularea substanțelor toxice numai de către profesorii și laboranții instruiți și numai în nise;
- g)** respectarea strictă a normelor de protecție a muncii și de prevenire a incendiilor (inclusiv închiderea ușilor de intrare a laboratoarelor de chimie spre interiorul acestora și păstrarea substanțelor chimice în dulapuri închise sub cheie, iar pentru cele toxice, în recipiente cu semnul "cap de mort" și cu denumirea substanțelor respective);
- h)** montarea în laboratoarele de chimie a instalațiilor de apă și gaze;
- i)** acoperirea meselor de lucru în laboratoarele de chimie cu materiale acido și alcalo-rezistente și ușor lavabile;
- j)** interzicerea depozitării în nisele din laboratoarele de chimie a substanțelor chimice sau a altor materiale;
- k)** dotarea laboratoarelor de chimie cu truse de prim-ajutor specifice substanțelor toxice existente în laborator;
- l)** în laboratoarele de chimie, la orele în care se efectuează experiențe, elevii vor purta obligatoriu halate de protecție.

Articolul 33

În atelierele școlare se vor asigura următoarele condiții:

- a)** cubaj de aer de 9-15 mc pentru un elev, în funcție de specificul activității;
- b)** temperatura interioară de 16 grade C în sezonul rece în atelierele în care activitatea necesită efort fizic mediu sau mare (timplărie, lacătuserie, prelucrări prin așchiere), iar în celelalte, de +18 grade C;
- c)** iluminat natural cu raport luminos între suprafața ferestrelor și cea a podelei de 1/3 - 1/4;
- d)** iluminat artificial general de minimum 300 luchi, combinat în funcție de specificul activității cu iluminatul local;
- e)** amplasarea de gratare în atelierele cu paviment de mozaic sau de beton;
- f)** situarea înălțimii bancului de lucru în atelierele de lacătuserie la nivelul cotului îndoit lipit de torace +/- 5 cm. În acest scop se vor monta minimum 3 înălțimi ale menghinei, iar pentru elevii cu statură foarte mică se vor așeza gratare de lemn sub picioare;
- g)** montarea de sisteme de ventilație artificială, eficiente în atelierele în care, în urma activității, apar pulberi, gaze sau vapori;
- h)** adaptarea dimensiunilor uneltelor de lucru la indicatorii antropometrici ai elevilor;
- i)** diferențierea sarcinilor de lucru după sex, indicatori antropometrici (somatometrici), vîrsta, eventuale tulburări ale stării de sănătate a elevilor;
- j)** interzicerea păstrării în ateliere a hainelor de stradă și a ghiozdanelor elevilor;
- k)** purtarea obligatorie, în timpul activității, a echipamentului de protecție (halate, iar în atelierele de prelucrări prin așchiere, ochelari de protecție, bascuri pentru băieți și basmale pentru fete);
- l)** dotarea atelierelor de mecanică și de timplărie cu truse de prim-ajutor în caz de accidente;
- m)** dotarea atelierelor de mecanică și de prelucrare a lemnului cu chiuvete pentru spălarea mâinilor, săpun și prosop de hîrtie;

Litera m) a art. 33 a fost modificată de pct. 4 al art. I din ORDINUL nr. 1.033 din 18 august 2004 publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 815 din 3 septembrie 2004.

- n)** interzicerea depozitării în atelierele școlare a altor materiale și unelte de lucru decît cele care se folosesc curent în activitatea de instruire practică în ziua respectivă;

o) respectarea întocmai a contraindicațiilor medicale temporare sau definitive, condiționate de eventualele tulburări ale stării de sănătate a elevilor.

Articolul 34

În cadrul activităților specifice, la instruirea practică a elevilor (studenților) conducerea unităților respective răspund de aplicarea tuturor măsurilor de prevenire a accidentării elevilor (studenților) sau a contractării unor îmbolnăviri de către aceștia (boli transmisibile, intoxicații etc.).

Articolul 35

În creșș și leagane se va avea în vedere dotarea corespunzătoare a sălii de joc (tarcuri, jucării, tobogane etc.), precum și a curții colectivității (nisipare, umbrele, cumpene etc.), cât și organizarea activității în funcție de vârsta copiilor.

Capitolul 3

Norme de igiena a procesului instructiv-educativ

Articolul 36

(1) În grădinițe și case de copii preșcolari vor fi respectate următoarele perioade de activități obligatorii:

- a)** pentru grupele mici: 10-15 minute;
- b)** pentru grupele mijlocii: 15-20 minute;
- c)** pentru grupele mari: 20-25 minute;
- d)** pentru grupele pregătitoare: 25-30 minute.

(2) Pentru grupele mici se va asigura o singură perioadă de activitate obligatorie.

(3) Pentru grupele mijlocii și mari se vor asigura două perioade de activitate obligatorie, cu o pauză de 15 minute între ele.

(4) Pentru grupele pregătitoare se vor asigura trei perioade de activitate obligatorie, cu o pauză de 15 minute între ele.

Articolul 37

Pentru formele de învățământ primar, gimnazial, liceal, profesional, complementar, postliceal și universitar, în scopul prevenirii apariției manifestărilor de oboseală și surmenaj cronic, este necesar ca numărul zilnic de ore de activitate școlară, în orar, să nu depășească următoarele limite:

- a)** pentru învățământul primar:
 - clasa I = 3-4 ore pe zi
 - clasele a II-a - a IV-a = 4 ore pe zi;
- b)** pentru învățământul gimnazial:
 - clasele a V-a - a VIII-a = 4-5 ore pe zi;
- c)** pentru învățământul liceal, profesional și complementar:
 - clasele a IX-a - a XII-a = 5-6 ore pe zi;
- d)** pentru învățământul postliceal și universitar:
 - 6 ore pe zi.

Articolul 38

Activitatea de scriere nu se va desfășura la clasele I - a II-a la prima oră, deoarece este o activitate oboșitoare.

Articolul 39

Orele de educație fizică nu vor fi efectuate în prima oră a turei de după-amiaza și nici în ultima oră de curs (indiferent de tură).

Articolul 40

Orele de desen, mai ales de desen tehnic, se vor efectua în perioadele de timp în care elevii beneficiază de iluminatul natural.

Articolul 41

Situarea a două ore consecutive ale aceluiași obiect de studiu va fi evitată.

Articolul 42

(1) Se va evita planificarea unui număr mai mare de două teze pe săptămână, iar pentru clasele la care sînt prevăzute numai două teze se va planifica o teză pe săptămână.

(2) Tezele și lucrările de control planificate nu vor fi situate în prima și în ultima zi din săptămână școlară și nici în două zile școlare consecutive.

Articolul 43

(1) Programul de instruire practică a elevilor din școli și licee va începe după ora 7,30 și nu va depăși ora 19,00.

(2) Durata activității zilnice de instruire practică va fi de 1-3 ore pentru elevii din învățământul gimnazial și de maximum 5-6 ore pentru cei din învățământul liceal și profesional.

(3) Se interzice efectuarea instruirii practice la locurile de munca cu noxe profesionale sau cu condiții de munca periculoase ori care reclamează poziții vicioase ale corpului. Se interzice ca elevii sub 16 ani să facă transporturi manuale într-o activitate permanentă, care necesită ridicări de greutate mai mari de 5 kg pentru fete și 10 kg pentru băieți, pe o distanță care nu trebuie să depășească 50 cm, cu o diferență de nivel de cel mult 4 m.

(4) Înălțimea maximă la care elevii pot ridica manual greutatea pe verticală este 0,75 m.

(5) Elevii care își desfășoară activitatea de instruire practică în ateliere școlare sau în întreprinderi vor fi instruiți periodic și ori de câte ori este necesar pentru cunoașterea și respectarea normelor de protecția muncii și vor dispune de echipamentul individual de protecție, conform normativelor în vigoare.

(6) La repartizarea pe meserii și locuri de munca, în cadrul instruirii practice, se va ține seama de starea de sănătate și de posibilitățile de efort ale elevilor la recomandarea medicului, în conformitate cu criteriile medicale de orientare școlară și profesională.

Articolul 44

Regimul de activitate și de odihnă în taberele școlare va fi organizat în funcție de vârstă, sexul, capacitatea fizică și starea de sănătate a elevilor. Se va acorda o atenție sporită în supravegherea elevilor cu deficiențe intelectuale sau senzoriale, în situația cazării în aceeași serie a acestora împreună cu elevii normali, educatorii răspunzând nemijlocit de securitatea copiilor cu deficiențe.

Articolul 45

Pentru alte norme privind alimentația copiilor și a tinerilor din colectivități se vor respecta și prevederile [ordinelor ministrului sănătății nr. 863/1995](#) și [nr. 611/1995](#), iar pentru cele vizând problemele de igienă mediului în aceste colectivități, și prevederile [Ordinului ministrului sănătății nr. 981/1994](#).

Toate drepturile rezervate © 2018 - **iLegis** - SC CTCE SA